

Ποια γεγονότα οδήγησαν στην ίδρυση του NATO

• ΜΠΑΛΤΖΩΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Στις 4 Απριλίου συμπληρώνονται 76 χρόνια από την ίδρυση του NATO, όταν το 1949 υπογράφηκε στην Ουάσιγκτον ο Οργανισμός του Βορειοατλαντικού Συμφώνου (North Atlantic Treaty Organization) γενέθλια που σίγουρα δεν θα εορταστούν σε πανηγυρικούς τόνους, ελέω των κοσμογονικών εξελίξεων που φέρνει η εποχή Τραμπ.

Η Γηραιά Ήπειρος στρέφεται στον επανεξοπλισμό της, με στόχο την οριστική απεξάρτηση από την αμερικανική στρατιωτική ισχύ, δηλαδή μέσα στα επόμενα πέντε ή 10 χρόνια, να αντικατασταθούν οι ΗΠΑ στο NATO! Όπως έγραψαν πρόσφατα οι Financial Times, οι μεγαλύτερες ευρωπαϊκές στρατιωτικές δυνάμεις καταρτίζουν ήδη σχέδια για να αναλάβουν μεγαλύτερες ευθύνες από τις ΗΠΑ όσον αφορά την άμυνα της Ευρώπης, στο πλαίσιο και της [στρατηγικής του Τραμπ](#) για ενδεχόμενο κλείσιμο αμερικανικών βάσεων και οριστική αποχώρηση των αμερικανικών δυνάμεων από τη γηραιά ήπειρο.

Η Ευρώπη εδώ και δεκαετίες βασίστηκε στις ΗΠΑ και τον ρόλο τους στο NATO για την ασφάλειά της, εποχή που έφτασε στο τέλος της, όπως διαμηνύουν τα πολλαπλά μηνύματα από την νέα αμερικανική ηγεσία. Σύμφωνα με [με δημοσιεύματα](#), τον προσεχή Ιούνιο θα παρουσιαστεί σχέδιο στους Αμερικανούς από τους Ευρωπαίους για την μεταφορά του βάρους – σε οικονομικό και στρατιωτικό επίπεδο – στα ευρωπαϊκά κράτη. Σύμφωνα με τις πληροφορίες, η πρόταση που θα κατατεθεί στην Ουάσιγκτον θα περιλαμβάνει σταθερές δεσμεύσεις για αύξηση των ευρωπαϊκών αμυντικών δαπανών και την ανάπτυξη στρατιωτικών δυνατοτήτων, στα χνάρια και του αμυντικού σχεδιασμού της ΕΕ (Λευκή Βίβλος, Rearm Europe).

Να σημειωθεί ότι, οι ΗΠΑ ξοδεύουν αυτή τη στιγμή περισσότερο για την άμυνα από όλους τους συμμάχους του NATO και το πυρηνικό τους

οπλοστάσιο έχει αναπτυχθεί για την άμυνα της Ευρώπης. Επίσης, παρέχουν στους Ευρωπαίους οπλικά συστήματα και πληροφορίες, δυνατότητες που δεν έχει κανείς άλλος στην Ευρώπη και έχουν αναπτύξει πάνω από 80.000 στρατιώτες στην ευρωπαϊκή επικράτεια. Πώς όμως φτάσαμε στις ίδρυση της Συμμαχίας, της οποίας το τέλος συζητείται πλέον ανοιχτά στην Δύση;

Η ίδρυση του NATO

Το NATO ξεκίνησε ως η συμμαχία των ΗΠΑ και του Καναδά με χώρες της Δυτικής Ευρώπης (Βρετανία, Γαλλία, Ιταλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο, Νορβηγία, Δανία, Πορτογαλία, Ισλανδία), με σκοπό την προστασία της Γηραιάς Ηπείρου από ενδεχόμενη στρατιωτική επίθεση της Σοβιετικής Ένωσης. Για να φθάσουμε στην τελική πράξη είχε προηγηθεί η πρωτοβουλία των Βρετανών για συλλογική άμυνα στην Ευρώπη, με την υπογραφή της Συνθήκης των Βρυξελλών τον Μάρτιο του 1948. Στην πραγματικότητα, το Λονδίνο είχε συλλάβει την ιδέα για τη Συνθήκη των Βρυξελλών αποκλειστικά ως το όχημα προκειμένου να καταστήσει δυνατή τη συμμετοχή των ΗΠΑ στις διευθετήσεις για την ευρωπαϊκή ασφάλεια.

Όλο αυτό συνέβαινε ενώ οι Σοβιετικοί προσπάθησαν να εκβιάσουν την Δύση σε ένα νέο γύρο διαπραγματεύσεων για το μέλλον της Γερμανίας, κυρίως με το να επιβάλλουν αποκλεισμό στο Δυτικό Βερολίνο, εκτός από τον αέρα. Σήμερα γνωρίζουμε ότι η απόφαση του Στάλιν να μην σταματήσει την αεροπορική πρόσβαση ήταν αντίθετη προς τις συστάσεις του σοβιετικού στρατού. Ο Στάλιν, περιμένοντας ότι δεν θα ήταν σε θέση η Δύση να υποστηρίξει το Δυτικό Βερολίνο από αέρος, επέλεξε να μην προκαλέσει μια στρατιωτική σύγκρουση.

Ο δεύτερος Γενικός Γραμματέας του NATO, ο Βέλγος Paul-Henri Spaak, είπε κάποτε, χαριτολογώντας, ότι το NATO θα έπρεπε να αναγείρει ένα άγαλμα στον Ιωσήφ Στάλιν! Ακόμη και σήμερα, κάποιος μπορεί να αναρωτηθεί: “Εάν ο Στάλιν δεν είχε υπερεκτιμήσει τις δυνατότητές του στην Ανατολική Ευρώπη και το Βερολίνο, θα είχε αναδυθεί το NATO όπως το γνωρίζουμε”;

Ο σκοπός του NATO

Το 1952, ο Lord Ismay, πρώτος Γραμματέας του NATO, είχε αποκαλύψει –με το γνωστό βρετανικό φλέγμα και προβοκατόρικο τρόπο θα λέγαμε– τον σκοπό δημιουργίας του NATO με την παροιμιώδη φράση: «*Να κρατήσει την Σοβιετική Ένωση έξω, τους Αμερικανούς μέσα και τους Γερμανούς κάτω*» (“*keep the Soviet Union out, the Americans in, and the Germans down*”). Για να φθάσουμε σε αυτό το σημείο είχαν προηγηθεί γεγονότα, εκτιμήσεις και καταστάσεις που έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

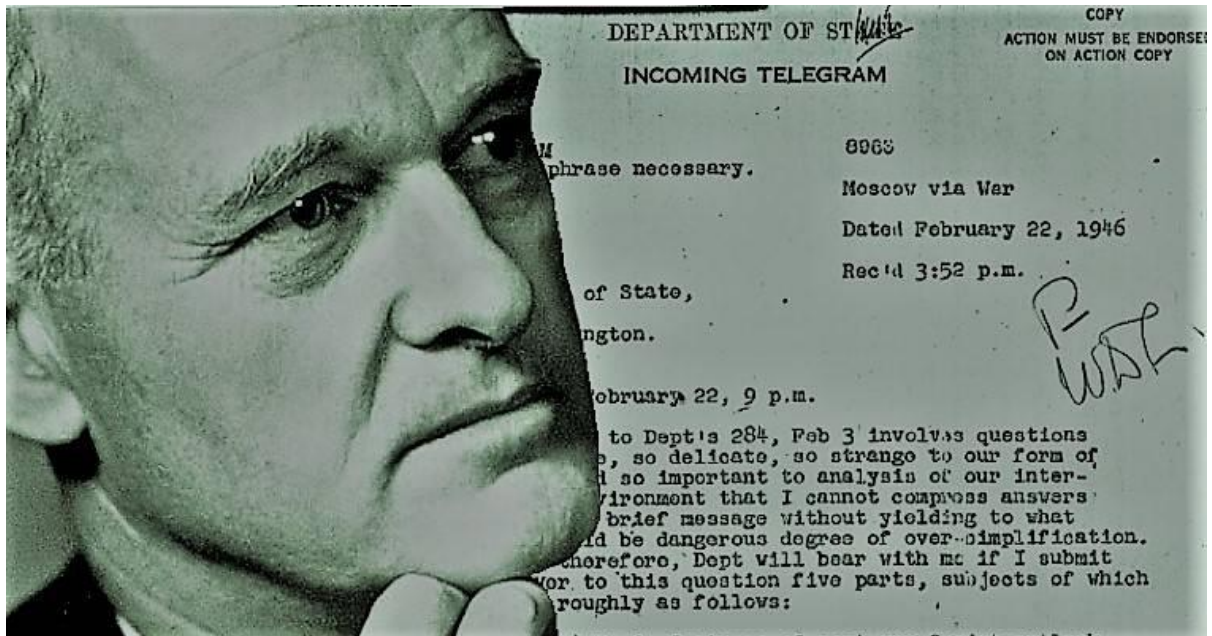
Στις ΗΠΑ, μετά τον πόλεμο, υπήρχε και τότε μια τάση και φωνές για απόσυρση από την Ευρώπη, αφού οι ΗΠΑ ήταν στις νικήτριες δυνάμεις, με τις λιγότερες απώλειες σε σχέση με τις κατεστραμμένες ευρωπαϊκές χώρες. Μάλιστα, η άποψη των Αμερικανών, σε ό,τι αφορά την ηττημένη Γερμανία που ήταν η αιτία για δύο παγκόσμιους πολέμους με δεκάδες εκατομμύρια νεκρούς, ήταν να τη φέρουν ει δυνατόν στη λίθινη εποχή. Τι άλλαξε τότε την αμερικανική γεωστρατηγική αντίληψη; Δύο γεγονότα:

- Πρώτο, ήταν το πραξικόπημα της Πράγας, τον Φεβρουάριο του 1948 που έδωσε αποφασιστική ώθηση στη δημιουργία του Συμφώνου των Βρυξελλών. Ενίσχυσε δε και τις αμερικανικές τάσεις για μια συμμαχία με τη Δυτική Ευρώπη.

- Δεύτερον, ο αποκλεισμός του Βερολίνου από τον Ιούνιο του 1948, έπεισε τους Αμερικανούς ότι οι Σοβιετικοί θα μπορούσαν να προκαλέσουν έναν νέο πόλεμο, αν μη τι άλλο, λόγω της μεγάλης ανισορροπίας ισχύος που υπήρχε στην ευρωπαϊκή ήπειρο.

Ο στρατηγικός γκουρού των ΗΠΑ

Μετά από αυτά, καταλυτικός παράγων απέβη τελικά το τηλεγράφημα του πρέσβη των ΗΠΑ στην Μόσχα του Τζορτζ Κένναν το 1946. Στο μακροσκελές τηλεγράφημά του (The Long Telegram) έκτασης 8.000 λέξεων, [ο Τζορτζ Κένναν](#), γκουρού αργότερα της αμερικανικής γεωστρατηγικής αντίληψης, ανέλυε την σοβιετική απειλή και παρότρυνε την αμερικανική ηγεσία στη λήψη σοβαρών αποφάσεων για την αντιμετώπισή της. Το τηλεγράφημα ήταν τελικά και ο καταλύτης για την αλλαγή στάσης των ΗΠΑ.

Έτσι άλλαξαν την αρχική τους αντίληψη περί απομονωτισμού και αποφάσισαν αφενός τη δημιουργία μιας μοναδικής και πρωτότυπης συλλογικής πολιτικο-στρατιωτικής συμμαχίας κλειστού τύπου, αφετέρου, αντί της καταλυτικής τιμωρίας των Γερμανών, να δημιουργήσουν στην Δυτική Γερμανία το απαραίτητο στρατιωτικό και οικονομικό ανάχωμα για την αντιμετώπιση της σοβιετικής αναθεωρητικής και επεκτατικής πολιτικής.

Έτσι, καταλήγοντας θα λέγαμε ότι, τα αίτια της δημιουργίας του NATO πρέπει να αναζητηθούν σε δύο επίπεδα: Πρώτον, την εντεινόμενη

δυτικοευρωπαϊκή ανασφάλεια, και δεύτερον στη συμπεριφορά της Σοβιετικής Ένωσης το έτος 1948, που τελικά έπεισε τους Αμερικανούς για την ανάγκη δικής τους παρέμβασης. Έτσι είδαμε την τεράστια οικονομική βοήθεια που προσφέρθηκε στη Δυτική Γερμανία, ώστε να αναφέρεται η πολιτική αυτή ως δήθεν γερμανικό οικονομικό θαύμα (δεν είναι διόλου τυχαίο που το Βερολίνο είναι μόνιμος στόχος του Τραμπ).

Αντί επιλόγου: Όταν τον Νοέμβριο του 2019 ο Μακρόν αναφέρονταν στον «εγκεφαλικό θάνατο του NATO», η Συμμαχία δεν αντιμετώπιζε την υπαρξιακή κρίση που αντιμετωπίζει σήμερα, παρόλο που μεσολάβησε η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία...